

УДК 378.14

Ірина КУСТОВСЬКА,

*кандидат педагогічних наук, доцент, Національна академія
Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький*

Анжела ПЕТРАШ,

*Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький*

ВИВЧЕННЯ КУРСАНТАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ІНОЗЕМНИХ МОВ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

У статті порушується питання використання відеоматеріалів професійного спрямування під час вивчення курсантами Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (НАДПСУ) німецької, французької та румунської мов. Метою публікації є систематизувати та обґрунтувати практичні рекомендації щодо проблеми, яка розглядається. Навчальні відео надають широкі можливості для активної роботи в процесі формування мовних компетенцій курсантів і роблять навчальний процес оволодіння іноземною мовою привабливим для них на всіх етапах навчання. Ефективність використання відеофільму під час навчання мови залежить не тільки від точного визначення його місця в системі навчання,

© Кустовська І., Петраш А.

але і від того, наскільки раціонально організована структура відеозанять, як погоджені навчальні можливості відеофільму із завданнями навчально-виховного процесу.

Ключові слова: відеоматеріали, іноземні мови, курсанти НАДПСУ, відеофільм, завдання, нова лексика, відеодіалог.

Постановка проблеми у загальному вигляді. З розвитком науки і техніки помітно зростає інтерес до навчальних відеофільмів як ефективного засобу навчання іноземної мови. Специфіка відео полягає в тому, що воно дає можливість поєднати зорові та звукові образи в типових обставинах, запропонувати курсантам мовленнєву ситуацію професійного спрямування, в якій вони за допомогою викладача можуть опинитися у ролі активних учасників комунікації. Використання відеозаписів на заняттях сприяє індивідуалізації навчання й розвитку мотивованості мовленнєвої діяльності під час виконання в майбутньому своїх службових обов'язків.

Ефективності цього засобу навчання іноземної мови сприяють також технічні можливості відео, які дозволяють зупиняти та повторювати дію. Не слід однак забувати, що курсанти більш звичні до пасивного перегляду телепрограм. Тому при всіх можливостях відео центральною фігурою на занятті залишається викладач, який повинен організувати активне сприйняття фільму та подальшу комунікативну діяльність курсантів. Усі ці фактори повинні бути враховані викладачем під час підготовки відеоматеріалів для опрацювання його курсантами на занятті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опираються автори. У своїй публікації “Використання автентичних відеоматеріалів для формування комунікативної та соціокультурної компетенції на уроках англійської мови” Богданова Н. М. розглядає вимоги до відбору відеоматеріалів [1]. Основні принципи та підходи до відбору відеоматеріалів висуває Куліченко Н. М. у статті “Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови” [2]. Психологічні особливості впливу навчальних відеофільмів на учнів, а також поділ відеоматеріалів на групи та умо-

ви їх використання виділяє Пшеняннікова Н. О. у публікації “Використання відеофільмів на уроках англійської мови” [3]. У публікації “Використання аудіо- та відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови” Ямшинська Н. В. пропонує перегляд тематичних фільмів у кінці вивчення теми з написанням твору як домашнім завданням, а на старших курсах рекомендується автором відеоматеріали для вивчення граматики [4].

Метою статті є систематизувати та обґрунтувати практичні рекомендації щодо використання відеоматеріалів професійного спрямування під час вивчення німецької, французької та румунської мов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перегляд курсантами відеоматеріалів професійного спрямування передбачає комплексну підготовку викладача до такого заняття. Під час підготовки заняття з використанням відео викладачеві необхідно уважно переглянути фрагмент та відібрати певний лексико-граматичний матеріал, який підлягає засвоєнню, а також розробити завдання для мовної і мовленнєвої практики курсантів.

При використанні відеофільмів на заняттях іноземною мовою розвиваються два види мотивації: самомотивація, коли фільм цікавий сам по собі, й мотивація, яка досягається показом курсанту, що він може зрозуміти мову, яку вивчає. Це приносить задоволення і надає віри в свої сили і бажання до подальшого самовдосконалення. Необхідно прагнути до того, щоб курсанти отримували задоволення від перегляду відео саме через розуміння мови, а не тільки через цікавий сюжет. Ще однією перевагою відеофільму є сила враження та емоційного впливу на курсанта. Тому головна увага має бути спрямована на формування курсантами особистісного ставлення до побаченого. Успішне досягнення такої мети можливе лише за умови, по-перше, систематичного перегляду відеофільмів, а по-друге, – методично організованої демонстрації. Потрібно зазначити, що застосування на занятті відеофільму – це не тільки використання ще одного джерела інформації. Використання відеофільму сприяє розвитку різних сторін психічної діяльності і, насамперед, уваги та пам'яті, крім того, під час перегляду в аудиторії виникає атмосфера спільної пізнавальної діяль-

ності. За цих умов навіть неуважний курсант стає уважним і до того ж, щоб зрозуміти зміст фільму, курсантам необхідно докласти певних зусиль. Так, мимовільна увага переходить у довільну, а інтенсивність уваги впливає на процес запам'ятовування.

Використання різних каналів надходження інформації (слуховий, зоровий, моторне сприйняття) позитивно впливає на міцність запам'ятовування країнознавчого та мовного професійно зорієнтованого матеріалу. Отже, психологічні особливості впливу навчальних відеофільмів на курсантів (здатність керувати увагою кожного курсанта і групової аудиторії, впливати на обсяг довгострокової пам'яті та збільшення міцності запам'ятовування, справляти емоційний вплив і підвищувати мотивацію навчання) сприяють інтенсифікації навчального процесу і створюють сприятливі умови для формування комунікативної (мовної і соціокультурної) компетенції курсантів.

Залежно від характеру відеоматеріалу та навчальної мети визначається певна послідовність навчальних дій, а також специфічні для відео прийоми роботи. Найбільш типовим для сучасної методики навчання іноземної мови з використанням відео слід вважати трьохетапний розподіл навчальних дій. Під час роботи з будь-яким текстом у методиці навчання іноземних мов прийнято виділяти три основних етапи: дотекстовий, текстовий, післятекстовий.

Перший етап (розуміння) передбачає загальне ознайомлення з відеофрагментом та виконанням вправ, спрямованих на розуміння послідовності дій і причинно-наслідкових зв'язків. Метою дотекстового етапу є мотивувати курсантів, налаштувати їх на виконання розроблених вправ, зробити активними учасниками процесу навчання; зняти можливі труднощі сприйняття тексту і підготувати до успішного виконання різних типів завдань, серед яких виділяють варіанти передбачення змісту тексту, що базуються на узагальненні раніше отриманих знань на цю тему, особливості заголовка, швидкому перегляді частини фільму без звуку, списку нових слів з перекладом або дефініціями, що додаються до тексту, змісті запитань або правильних/помилкових тверджень.

Завдання можна виконати усно, працюючи в парах, групах або в ході загального обговорення. Для того щоб підготувати курсантів до активного сприйняття відеофрагмента, доцільно запропонувати декілька завдань щодо місця дії та дійових осіб. Необхідно також запропонувати вправи, що спрямовують увагу на розуміння основного змісту фільму: визначити правильні та помилкові твердження, логічну послідовність основних подій, що значно полегшують розуміння відеоматеріалу. Такі завдання можуть бути записані на дошці або роздані до перегляду відеофрагмента.

Одним із варіантів підготовки до перегляду є коротка розповідь викладача основного сюжету відеофрагмента, що пояснює, чого потрібно очікувати від побаченого. Якщо сюжет становить професійний інтерес для курсантів, то він їх зацікавить, а отже, перша мета етапу може вважатися досягнутою. У своїй передмові викладач може передати основну ідею тексту простими й зрозумілими словами, а може і зберегти низку важких для розуміння виразів. Головним у даному випадку є передбачення можливих труднощів мовного, мовленнєвого та соціокультурного характеру та їх зняття за допомогою різних прийомів, включаючи пояснення, тлумачення, переклад, співвіднесення з раніше вивченим матеріалом і т. ін. Під час використання даного типу завдання потрібно пам'ятати про те, що сам текст вступу не є установкою на первинний перегляд, тому потрібно чітко і зрозуміло сформулювати завдання на час перегляду тексту, вибравши одне із завдань другого етапу.

Другий етап (текстовий), метою якого є забезпечити подальший розвиток мовної, мовленнєвої або соціокультурної компетенції курсантів з урахуванням їх реальних можливостей іншомовного спілкування.

На цьому етапі виконуються завдання на пошук мовної інформації. Цей тип вправ орієнтований на знаходження, виокремлення, фіксування, трансформацію певного мовного матеріалу: лексики, граматики, фонетики. Формулювання завдань може звучати орієнтовно так:

Перегляньте відеофрагмент і ...

– підберіть еквіваленти до виділених слів рідною мовою;

- заповніть пропуски в пропозиціях потрібними словами і виразами;
- запишіть усі прикметники, які вживалися у відеосюжеті з іменником “chemin” (fr.), “drum” (rom.) (усі дієслова, які вживалися з іменником “voyage” (fr.), “călătorie” (rom.) і т. ін.);
- запишіть дієслова з наведеного нижче списку в тій граматичній формі, в якій вони були вжиті в тексті;
- з якою інтонацією вимовлялося слово “en effet” (fr.), “într-adevăr” (rom.) в тексті;
- із наведеного нижче списку синонімічних виразів визначте ті, які (не) вживалися в тексті відео.

На другому етапі доцільними будуть завдання на розвиток рецептивних умінь (на рівні виділення змістової і смислової інформації), спрямовані:

- на пошук правильних відповідей на запитання, які пропонуються до перегляду;
- визначення правильних/неправильних тверджень;
- співвіднесення розрізнених пропозицій зі смисловими частинами тексту (план тексту і заголовки кожній частині пропонуються);
- вибудовування частин тексту в логічній послідовності.

Завдання, спрямовані на використання кнопки “ПАУЗА”, в яких курсантам пропонують висловити припущення про подальший хід розвитку подій, що нерозривно пов’язано з розвитком таких дискурсивних умінь, як визначення та встановлення логічно-смислових зв’язків тексту та їх розвиток. Завдання, спрямовані на відтворення побаченого у формі розповіді, повідомлення і т. ін.

Ряд завдань може бути ефективно використано для розвитку навичок діалогічного мовлення, наприклад: вимикання звуку при збереженні зображення з подальшим відтворенням передбачуваного тексту. Цю вправу навряд чи можна використовувати для відтворення текстів монологу, оскільки зміст монологу в цьому разі передбачити практично неможливо, якщо тільки людина не вміє читати по губах. Що ж стосується діалогу, то за наявності таких елементів мовної ситуації, як місця і часу подій, партнерів по спілкуванню, їх невербальної

поведінки можна зробити певні припущення про зміст діалогу, особливо якщо ситуація є досить стандартною в професійній сфері прикордонника.

Після виконання вправ доцільно записати мовні явища, що підлягають закріпленню, на дошці та в зошитах для подальшого опрацювання вдома та на чергових заняттях.

Метою третього етапу (післятекстового) є використання вихідного тексту як основи для розвитку умінь і навичок усного та писемного мовлення.

Обидва попередні етапи є обов'язковими як засоби розвитку комплексних комунікативних навичок, так і як засоби контролю рецептивних навичок (аудіювання).

На цьому етапі основним завданням є стимулювання курсантів до активної комунікативної діяльності на основі опрацьованих ситуацій відеофрагмента. Досить продуктивним є завдання простежити різні аспекти поведінки дійових осіб у тій чи іншій ситуації, визначити соціально-культурні особливості при спілкуванні з іноземцями. Після перегляду фрагмента проводиться колективне обговорення цих моментів.

Ефективність використання відеофільмів залежить від продуманості викладачем його доцільності. Наприклад, для повторення лексики і розширення словникового запасу підходить будь-який уривок від 30 секунд до 1 хвилини, в якому представлені дійові особи, предмети, хід подій за відповідною темою. Бажано, щоб уривок супроводжувався музикою або німецькомовним (франкомовним, румунськомовним) текстом. Якщо немає можливості одержати такий відеозапис, запишіть уривок з текстом на рідній мові, прибравши звук. Залежно від розміру навчальної групи ви ділите її на підгрупи або пари, кожна з яких отримує своє завдання. Завдання необов'язково повинні бути різними, вони можуть дублюватися для деяких груп або пар. Курсанти переглядають уривок, де представлені різні варіанти їх реагування на ту чи іншу ситуацію. Потім обговорюють у групах (парах) побачене. За необхідності вони можуть користуватися словником або звертатися за допомогою до викладача. Наприклад, як варіант може бути запро-

поновано: назвати німецькою (французькою, румунською) мовою: хто за професією людина, яку ви побачили на екрані; які незвичайні предмети ви побачили в її оточенні тощо.

Відео можна використовувати і для введення нових лексичних одиниць або нової лексичної теми. Замість того, щоб використовувати для введення нових слів і виразів звичайний переклад, можна просто вказати на ці явища в реальній ситуації, що справить яскравіше враження і сприятиме кращому запам'ятовуванню. Як у цьому випадку, так і для завдання “опишіть побачене” можна використовувати функцію “пауза”, щоб у курсантів була можливість розгледіти всі деталі на екрані.

Необхідно зазначити, що використання відео для аудіювання має свої позитивні й негативні сторони. З одного боку, відеозапис, у порівнянні з аудіозаписом має більш життєвий характер – ви не тільки чуєте, але й бачите міміку і жести, а також отримуєте інформацію про широкий контекст того, що відбувається: місце дії, вік учасників та ін.

З іншого – всі ці фактори відволікають слухача від власне мови, і він може захопитися розгляданням зображення, замість того щоб зосередитися на аудіюванні. Тому особливо на початковому етапі, курсанти перед переглядом повинні отримати чітко сформульоване завдання, на виконанні якого вони повинні будуть зосередитися.

Розвитку усномовленневих умінь курсантів сприяють такі ефективні види роботи, як відеодіалоги (5–15 хвилин).

Викладач вибирає уривок з фільму тривалістю 1–2 хвилини, який складається з реплік, що чітко промовляються, простих за формою та змістом, виписує кожну репліку на окрему картку, помітивши, якому вона належить персонажеві, розбиває клас на кілька груп, кожній з яких дає повний комплект карток, що містять діалог. Група повинна подивитись уривок, не заглядаючи в картки, а потім поставити репліки в тому порядку, який вони мають у записі. Після цього потрібно переглянути уривок повторно, перевіряючи правильність порядку реплік. За необхідності можна робити паузи.

Курсанти в групі тренуються у читанні діалогу. Викладач вмикає запис без звуку, і курсанти озвучують діалог на екрані (за бажанням).

Як варіанти можна запропонувати таке: курсанти розкладають картки в тому порядку, який вони вважають правильним, перед переглядом, а потім перевіряють на правильність; діалог дається не на картках, а на одному аркуші, і потрібно пронумерувати репліки за порядком.

Ефективним з точки зору закріплення лексики є даний вид роботи для відеоролику про перевірку документів прикордонниками при перетині кордону різними особами.

Викладач вибирає уривок з фільму на 1–3 хвилини, в якому бесіду ведуть від трьох до п'яти учасників. Бажано, щоб курсанти були знайомі з персонажами. Готується два списки – імен персонажів та їх реплік у довільному порядку, копія якого повинна бути у кожного курсанта. За неможливості зробити копії списки записуються на дошці.

Курсантам пояснюється, що уривок переглядається без звуку і їх завданням буде розмістити репліки в правильному порядку і прослідкувати, кому вони належать. Курсанти працюють парами, відновлюючи послідовність реплік і їх авторство. Потім показується уривок зі звуком і курсанти перевіряють правильність виконання своєї роботи.

Дане завдання рекомендується використовувати для перевірки закріплення лексики, яка вживається при затриманні правопорушників.

Передбачення (30 хвилин). Викладач готує фрагмент з телепрограми, вистави чи фільму, з якого досить швидко можна зрозуміти, як далі будуть розвиватися події. Далі готуються таблички і роздаються курсантам або малюється таблиця на дошці, при цьому викладач вказує на те, що буде показано лише початок фрагмента, і потрібно придумати, як будуть розвиватися події, а потім необхідно заповнити табличку. Після перегляду курсанти парами обговорюють побачене і заповнюють табличку:

Sujet (temă)	тема фрагмента
Vues (vedere)	що вони очікують побачити
Lexique (cuvinte)	які слова вони очікують почути
Sons (sunete)	які звуки вони очікують почути
Odeurs (miros)	які запахи вони могли б відчути

Викладач обговорює з курсантами їх передбачення, а потім показує, фрагмент до кінця. Курсанти обговорюють парами, що вони побачили, почули та порівнюють з тим, що очікували. Потім все обговорюється колективно.

Варіанти виконання даного завдання:

1. Під час перегляду викладач робить паузи, щоб курсанти вгадували, що відбудеться далі. Для передбачення кожної наступної репліки, потрібно зупинитися перед кожною фразою.

2. Викладач показує початок фрагмента та розповідає групі про подальший розвиток подій і пропонує ще до перегляду відповісти на такі запитання:

Qui est-ce que vous allez voir? Pe cine o să vedeți? Wen werden Sie sehen?

Où va se dérouler l'action? Unde o să fie acțiunea? Wo wird es geschehen?

Qu'est-ce que vous allez voir? Ce o să vedeți? Was werden Sie sehen?

Qui est-ce qui va converser? Cine o să vorbească? Wer wird hier sprechen?

3. Викладач розповідає, про що буде уривок, і на дошці записує назви шести предметів або імена людей, з яких чотири з'являться в уривку, а двох не буде. Курсанти повинні будуть передбачити, які чотири з'являться. Це ефективний спосіб введення нової лексики.

3 телевізійної програми новин викладач вибирає уривок, який читає диктор і який містить достатньо матеріалу, щоб поставити всі види спеціальних запитань і триває 10–15 хвилин. Групі пояснюється, що вони зараз побачать справжні новини, в яких міститься інформація для відповіді на записані на дошці питання:

De qui s'agit-il? Despre cine? Über wen?

De quoi s'agit-il? Despre ce? Worüber?

Quand s'est passé l'action? Când s-a întâmplat? Wann wird es geschehen?

Où s'est passé l'action? Unde s-a întâmplat? Wo?

Pourquoi? De ce? Warum?

Comment? Cum s-a întâmplat? Unter welchen Umständen?

Завдання перед першим переглядом – слухати і намагатися зрозуміти тему. Завдання перед другим переглядом – слухати і робити

позначки навпроти кожного запитання. Після другого перегляду курсанти відповідають на запропоновані запитання. Потім можна подивитися новини в третій раз, після чого написати маленьку статтю на основі переглянутих новин (це може бути домашнє завдання).

Цікавими для сприйняття та обговорення є відео, присвячені біографіям відомих людей. Для майбутніх прикордонників було б повчально і у виховному аспекті використовувати інформацію про загиблих захисників України. Викладач вибирає уривок на 5–10 хвилин, в якому персонажі спілкуються між собою. Уривок повинен дати відповіді або стимулювати здогадки з приводу того, хто ці персонажі, звідки вони тощо. Якщо курсанти добре розуміють усну мову, можна показати їм довший уривок або цілий фільм. На дошці записуються запитання:

Comment s'appelle le héros principal? Cum se cheamă erou principal?
Wie heisst der Hauptheld?

Où est-il né? Unde s-a născut? Wo wurde er geboren?

Quand est-il né? Când s-a născut? Wann?

Comment est sa famille? Cum e familia lui? Wie ist seine Familie?

Після перегляду курсантам потрібно написати коротку біографію, почавши з відповідей на запитання, написаних на дошці. Потім колективно обговорюються написані біографії та переглядається уривок ще раз, щоб виявити, що підтверджує або спростовує висловлені думки.

У вік реклами варто використовувати на занятті рекламні ролики, витрачаючи на це близько 30 хвилин навчального часу. Викладач вибирає рекламу товару чи послуги, яка може зацікавити курсантів, роздає анкету, відповідаючи на запитання якої, можна з'ясувати, скільки часу (на день, на тиждень, на місяць) у середньому вони дивляться телевизор. Перед переглядом розповідається, про що буде рекламний ролик і на дошці записуються запитання, на які потрібно відповісти:

L'essentiel de la publicité? Despre ce este reclama? Яка суть реклами?

Pour quel consommateur est orientée la production? Pentru ce fel de consumator este orientată producția? На якого споживача орієнтована продукція?

Faites-vous partie de cet auditoire? Faceți și dumneavoastră parte de acest auditoriu? Чи належите ви до цієї аудиторії?

Est-ce que l'information sur la marchandise est vraie? Informația despre marfă este adevărată? Чи розміщена правдива інформація про товар у рекламі?

Курсанти переглядають рекламу та в групах обговорюють свої відповіді на запитання. Потім переглядають ролик ще раз, щоб можна було переконатися в правильності відповідей.

Цікавим для курсантів було опрацювання рекламного ролику рідною мовою бронежилетів українського виробництва “Українська броня”. Як домашнє завдання пропонується озвучити ролик німецькою (французькою, румунською) мовою.

Не менш ефективним завданням є заповнення відеопропусків тривалістю до 15 хвилин. Викладач підбирає уривок, в якому добре проглядається сюжетна лінія, записує його початок і кінець (тривалістю приблизно по хвилині), потім пояснює групі, що буде показано два уривки. Завдання курсантів – написати історію, яка пов’язувала б ці уривки. Вони дивляться перший уривок та (у підгрупах) обговорюють ситуацію і персонажів (представник підгрупи висловлює думку підгрупи). Курсанти дивляться другий уривок. Порядок обговорення такий самий. Порівнюють два уривки – місце, події, стосунки персонажів та ін. Кожна підгрупа складає історію, яка з’єднає ці дві події. Представник кожної підгрупи зачитує (або розповідає) свій варіант, потім усі переглядають весь уривок і порівнюють придумані історії з оригіналом.

Одним із найбільш творчих завдань є реконструкція сюжету тривалістю до 20 хвилин. Викладач вибирає уривок зі зрозумілою сюжетною лінією, для цього дуже добре підходять німі фільми. Групі пояснюється, що надається уривок, в якому відбудеться певна подія (наприклад, пограбування). Завдання курсантів полягає в тому, щоб запам’ятати якомога більше деталей і потім викласти їх у хронологічному порядку. Курсанти переглядають уривок та працюють у підгрупах, обговорюючи побачене і записуючи в правильному порядку. Представник кожної підгрупи читає свій список. Група вирішує, який

список найбільш правильний і повний. Курсанти переглядають уривок знову, викладач робить паузи, щоб уточнити деталі. Можна також зупинити зображення і запропонувати спрогнозувати розвиток подій.

Існує безліч нестандартних форм роботи викладача, які активізують увагу, а отже, й інтерес курсантів до іноземної мови. Але робота над відео – це дуже ефективна форма навчальної діяльності, яка не тільки активізує увагу, але й сприяє вдосконаленню навичок аудіювання і мовлення, оскільки зорова опора до іншомовного звукового ряду з екрана допомагає більш повному і точному розумінню його суті.

Безумовно, використання відео на занятті з іноземної мови та у позаурочній діяльності відкриває низку унікальних можливостей для викладача та курсантів щодо оволодіння іншомовною культурою, особливо в плані формування соціокультурної компетенції як однієї зі складових комунікативної компетенції в цілому. На відміну від аудіо або друкованого тексту, які можуть мати високу інформативну, освітню, виховну та розвивальну цінність, відеотекст має ту перевагу, що поєднує в собі різні аспекти акту мовної взаємодії. Крім змістової сторони спілкування, відеотекст містить візуальну інформацію про місце події, зовнішній вигляд і невербальну поведінку учасників спілкування в конкретній ситуації, обумовлені найчастіше специфікою віку, статі й психологічними особливостями мовця. Візуальний ряд дозволяє краще зрозуміти і закріпити як фактичну інформацію, так і суто мовні особливості в конкретному контексті.

Відеоматеріали надають практично необмежені можливості для проведення аналізу, побудованого на порівнянні і зіставленні культурних реалій та особливостей поведінки людей у різних ситуаціях міжкультурного спілкування (за умови, що відібраний відеотекст дає необхідну основу для такого порівняння). Очевидно і те, що відео може мати сильний емоційний вплив на курсантів, служить стимулом для створення додаткової мотивації в подальшій навчально-пошуковій і творчій діяльності.

Проста перспектива перегляду відео на занятті (і не тільки в групі першокурсників, а й на старших курсах) може стати добрим сти-

мулом для посилення ступеня ефективності роботи курсантів і використовуватися викладачем як “заохочувальна премія” за хорошу роботу.

Для дійсно ефективного використання відео на занятті необхідно переконатися в такому:

зміст використаних відеоматеріалів відповідає реальному рівню загального та мовного розвитку курсантів і порівнюється зі змістом занять з теми;

тривалість використаного відеофрагмента не перевищує реальні можливості уроку/етапу заняття;

ситуації відеофрагмента надають цікаві можливості для розвитку мовної, мовленнєвої, соціокультурної компетенції курсантів;

контекст має певний ступінь новизни або несподіванки;

текст відео супроводжується чіткою інструкцією, спрямованою на вирішення конкретного і реалістичного навчального завдання, зрозумілої курсантам і виправданого всією логікою заняття;

відеоапаратура налагоджена і перевірена заздалегідь, звична у використанні для викладача;

відеофрагмент відомий викладачу і заздалегідь поставлений на початок перегляду.

Висновки. Отже, навчальні відео надають широкі можливості для активної роботи в процесі формування мовних навичок і вмінь курсантів НАДПСУ та роблять навчальний процес оволодіння іноземною мовою привабливим для них на всіх етапах навчання. Ефективність використання відеофільму під час навчання мови залежить не тільки від точного визначення його місця в системі навчання, але і від того, наскільки раціонально організована структура відеозанять, як погоджені навчальні можливості відеофільму із завданнями навчально-виховного процесу.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі полягають у розробці спільних для різних мов комплексних завдань для відеоматеріалів професійного спрямування при вивченні іноземних мов курсантами НАДПСУ.

Список використаної літератури

1. Богданова О. В. Використання автентичних відеоматеріалів для формування комунікативної та соціокультурної компетенції на уроках англійської мови / О. В. Богданова // Наукові записки Національного університету “Острозька академія” Серія : Філологічна. – 2014. – Вип. 49. – С. 271–272.
2. Куліченко Н. М. Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : /dnz.41. zakosvita. com.ua.../vikoristannya – videomaterialiv – na – urokach – angliisko. html
3. Пшенянікова Н. О. Використання відеофільмів на уроках англійської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / nvd. luguniv. edu. ua. / archive / NN17 / 12 pnoam. pdf
4. Ямшинська Н. В. Використання аудіо- та відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / confesp. fl. kpi. ua. / node / 991

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Діденко О. В.

Стаття надійшла до редакції 8.12.2016.

Кустовская И., Петраш А. Изучение курсантами Национальной академии Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого иностранных языков с использованием видеоматериалов профессиональной направленности

В статье рассматривается вопрос использования видеоматериалов профессиональной направленности во время изучения курсантами НАГПСУ немецкого, французского, румынского языков. Целью публикации является систематизировать и обосновать практические рекомендации относительно проблемы, которая рассматривается. Учебные видео предоставляют широкие возможности для активной работы в процессе формирования языковых компетенций курсантов и делают учебный процесс овладения иностранным языком привлекательным для них на всех этапах изучения. Эффективность использования видеofilmа во время изучения языка зависит не только от точного определения его места в учебном процессе, но и от того насколько рационально организована структура видеозанятий, как со-

гласованы учебные возможности видеофильма с задачами учебного процесса.

Ключевые слова: *видеоматериалы, иностранные языки, курсанты НАГПСУ, видеофильм, задание, новая лексика, видеодialog.*

Kustovska I., Petrash A. Foreign Languages Learning by Cadets National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine while using professionally oriented video

The professionally oriented video materials utilization problem while learning the German, French and Romanian languages by the NASBGSU students has been raised in the article. The aim of the article is to systematize and ground practical recommendations on the issue.

Science and technology development increased the interest in training videos as an effective means of foreign language learning. The specificity of the video is that it enables combining visual and sound images in typical conditions, to offer the professional linguistic situation to the cadets in which they find themselves as active participants in the communication with the teacher's help. Video materials utilization in the classroom contributes to the learning individualization and cadets' language activity motivation development while performing their future duties.

The technical capabilities of the video allowing to stop and repeat the action also raise its effectiveness while learning a foreign language. We should not, however, forget that students are accustomed to more passive TV watching. Therefore, with all the video advantages the central figure in the class is the teacher who is to organize video active perception and further class communication. All these factors should be taken into account while preparing video materials to work with in class.

It should be noted that the video utilization for comprehension listening has its positive and negative sides. On the one hand, the video compared to standard audio recording is more true to life – you can not only hear, but also see the facial expressions and gestures, learn the information about the broader context of what is happening: the scene, the age of the participants etc.

On the other hand – all these factors distract from the language, and you can admire watching the image, instead of focusing on listening. There-

fore, especially initially, before watching, the cadets must receive strictly formulated objectives, which they will focus on.

The effective type of work as video dialogues (5–15 minutes) contributes to the development of cadets' verbal skills for revision of the vocabulary which is used while checking the documents by border guards.

Video anticipation or video scene reconstruction are very efficient to start a new vocabulary. The videos devoted to biographies of famous people are interesting for understanding and discussing as well. Strong educational aspect on future border guards have videos devoted to perished defenders of Ukraine.

Training videos provide a lot of opportunities for active work while forming cadets' linguistic skills and abilities and make the foreign language learning process attractive to them at all stages of education. The efficiency of a film in the language learning depends not only on the precise definition of its place in training, but also on how efficiently the video lesson is organized, and on how video learning opportunities are agreed upon the objectives of the educational process.

Keywords: *video materials, foreign languages, cadets of the NASBGSU, watching videos, assignments, new vocabulary, video dialogue.*